

الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی (مطالعه موردی: سواحل شهر بندرعباس)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱ تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۲/۰۷/۱۳

مریم درویشی^۱ رحیم سرور^{۲*} عباس ملک حسینی^۳ حیدر لطفی^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه جغرافیا، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران
۲. استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. دانشیار گروه جغرافیا، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران
۴. دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

چکیده

صنعت گردشگری، در جهان امروز به سرعت در چارچوب الگوهای فضایی خاصی در حال رشد است. یکی از آن‌ها، گردشگری در سواحل دریاست. دریا و ساحل فرصت بسیار خوبی برای توسعه گردشگری دارند و گردشگری ساحلی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مدل‌های توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال محسوب می‌شود. در این نوع از گردشگری، گردشگران برای دیدن سواحل و استفاده از امکانات ساحلی، به مناطق - ساحلی سفر می‌کنند. لذا هدف اصلی پژوهش حاضر ارائه الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی، مورد مطالعه سواحل شهر بندرعباس انجام شده است. روش تحقیق آمیخته از نوع کیفی - کمی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر در دو بخش کمی و کیفی شامل خبرگان زمینه گردشگری و کلیه گردشگرانی که در فاصله فروردین ۱۴۰۰ لغایت شهریور ۱۴۰۰ به شهر بندرعباس مسافرت کرده بودند و توریسم محسوب می‌شدند، در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و محاسبه حجم نمونه ۳۲۵ نفر به‌عنوان آزمودنی انتخاب شدند. در ادامه با استفاده از مدل تحلیل عاملی که در آن عوامل: ساختاری (بار عاملی ۰/۴۳)، رفتاری (بار عاملی ۰/۶۲)، محیطی (بار عاملی ۰/۳۸)، بودند، شاخص‌های الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی، مورد مطالعه سواحل شهر بندرعباس تعیین گردید. از بین ۵۴ گویه، با توجه به اینکه کلیه بارهای عاملی بالای ۰/۶ بود، لذا هیچ‌یک از عوامل حذف نشد. هر سه مؤلفه، تحت عنوان عوامل الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی، مورد مطالعه سواحل شهر بندرعباس مورد پذیرش قرار گرفت و مدل در حالت «خیلی مطلوب» تأیید شد. در ادامه نیز محقق پس از بررسی وضعیت موجود و مطلوب و اندازه‌گیری فاصله بین آن‌ها به ارائه سازوکارهای مناسب برای بهبود الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی، مورد مطالعه سواحل شهر بندرعباس پرداخت.

واژه‌های کلیدی: الگوی مدیریت یکپارچه، توریسم ساحلی، سواحل شهر بندرعباس.

مقدمه

گردشگری امروز در مقیاس جهانی جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است، به طوری که اکثر کشورها آن را در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود گنجانده‌اند و به خاطر مزایای فراوان آن، هر کشوری به تبلیغات گسترده‌ای جهت معرفی جاذبه‌های خویش دست‌زده است. امروزه، توسعه گردشگری به‌عنوان یکی از توان‌های بالقوه توسعه منطقه‌ای در کنار سایر فعالیت‌ها محسوب شده و مطالعات، نشان داده‌اند که بین رشد و توسعه صنعت گردشگری و رشد توسعه اقتصادی کشورها رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد (سقائی و همکاران، ۱۳۹۵). از نیمه قرن بیستم به بعد، عواملی مانند جهانی‌شدن، توسعه سرمایه‌داری، پیشرفت ابزارهای حمل‌ونقل و توسعه ارتباطات تکنولوژیکی به توسعه صنعت گردشگری منجر شده است (اویلا^۱ و همکاران، ۲۰۱۲) همچنین گردشگری در نظام ارزش‌های افراد و جامعه، الگوی رفتاری، ساختارهای اجتماعی، سبک و کیفیت زندگی جامعه میزبان و گردشگران تأثیرگذار است (هال^۲ و همکاران، ۲۰۰۱). در حال حاضر فعالیت گردشگری بهترین وسیله برای تقویت هویت ملی، میهن‌پرستی، هم‌بستگی ملی در سطح جوامع و در مقیاس بین‌المللی برای گفتگوی تمدن‌ها، دوستی ملل و صلح جهانی محسوب می‌شود (آدیش و رمضان فر، ۱۳۹۶؛ رضویان و کشوری، ۱۳۹۱). در این میان، سواحل دریا یکی از کاربری‌های بسیار مهم و قدیمی در جهان محسوب می‌شوند که برای گذران اوقات فراغت افراد در سواحل و به عبارتی گردشگری ساحلی شکل گرفته‌اند. سواحل علاوه بر جذابیت‌های که به‌خودی‌خود دارد، ممکن است به دلیل برخورداری از یک ویژگی خاص، از سایر عوارض مشابه متمایز شود. در حقیقت منابع طبیعی و فرهنگی که پایه و اساس گردشگری و تفرج را در ساحل شکل می‌دهند، شامل مسائل عمده‌ای نظیر آب و آبیان، پوشش گیاهی، توپوگرافی زمین‌شناسی و خاک، اقلیم، ویژگی‌های تاریخی از ویژگی‌های نژادی، اطلاعات و راهنماها، فعالیت‌های ساختمانی، صنعت و تأسیسات می‌باشند (درویشی و همکاران، ۱۳۹۷). لذا اقدامات و برنامه‌هایی را که در این مناطق دنبال می‌شوند در راستای تعیین پتانسیل‌های گردشگری سواحل، با بررسی عوامل چهارگانه اقتصادی-اجتماعی؛ اکولوژیکی-طبیعی؛ سیاسی-جغرافیایی و نظامی-استراتژیک را در چهار سطح جهانی، منطقه‌ای، ناحیه‌ای و محلی صورت می‌گیرد (قادری و همکاران، ۱۳۹۷). شایان‌ذکر است که توسعه جامعه در مناطق ساحلی نیازمند، بخش یکپارچه‌ای از مدیریت منابع ساحلی و دریایی در خصوص رفاه حال جامعه می‌باشد (ناندی، ۱۳۹۶: ۱۴۹). به‌گونه‌ای که پاسخگویی به این معضل اساسی که نیازهای اجتماعی در بهره‌برداری از نواحی ساحلی و منابع آن غالباً از ظرفیت اکولوژیک این نواحی برای پاسخگویی همزمان به همه این نیازها بیشتر است، برای جلوگیری از تخریب فزاینده سواحل و منابع ذی‌قیمت آن و صیانت از این منابع برای استفاده نسل‌های آینده لازم است یک مدیریت یکپارچه موزون و هماهنگ در مناطق ساحلی اعمال گردد (لطفی و همکاران، ۱۳۹۵).

1. Oila
2. Hall

مبانی نظری

مناطق ساحلی شکل، کارکرد و پویایی‌های متفاوتی دارند، آنچه در تعیین راهبرد توسعه و برنامه‌ریزی فضایی توسعه پایدار مناطق ساحلی بسیار مهم به نظر می‌رسد، تعیین پتانسیل واقعی توسعه در آن منطقه است. (قادری و همکاران، ۱۳۹۸). بدیهی است اجرایی شدن مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی، از جنبه‌های گوناگون، فوایدی را عاید جامعه می‌کند؛ که شامل انواع فواید اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی می‌باشد، از طرفی با وجود مشکلات فراوان در کشورها و شهرهای ساحلی نشان می‌دهد که دولت‌ها با برنامه‌ریزی بخشی متمرکز یا غیرمتمرکز نتوانسته‌اند این مشکلات را برطرف سازند؛ چراکه نه تنها اقدامات بخشی بوده، بلکه بازیگران اصلی و استفاده‌کنندگان مشارکت مناسبی با یکدیگر نداشته‌اند. بر این مبنا در این پژوهش به بررسی چالش‌ها و راهبردهای توسعه توریسم ساحلی با تأکید بر ارائه الگوی مدیریت یکپارچه در سواحل شهر بندرعباس مدنظر قرار گرفته است بدین صورت که شهرستان بندرعباس نیز مانند بسیاری از مناطق ایران جاذبه‌های مذهبی، تاریخی، ورزشی، فرهنگی و طبیعی فراوانی دارد. علی‌رغم اقلیم گرم و مرطوب این شهر، جاذبه‌های طبیعی آن تنوع فراوانی دارد؛ از این رو این شهرستان می‌تواند در تمام فصول سال پذیرای گردشگران باشد. علاوه بر آن، گردشگران قادر خواهند بود در کنار بازدید از طبیعت با ویژگی‌های اجتماعی مناطق آن نیز آشنا شوند. بیشتر بازدیدکنندگان بندرعباس که از سایر شهرها و مناطق کشور به این مکان سفر می‌کنند، فصل سرد که هوای این شهرستان بهاری است را برای سفر خود انتخاب می‌کنند، اما شهروندانی که در این شهر ساکن هستند، ناگزیرند در تمام سال در این شهر حضور داشته باشند (حسین زاده و همکاران، ۱۳۹۰). از این رو، ضروری است جهت توسعه گردشگری که باهدف رفع نیازهای این شهروندان صورت می‌گیرد، در برنامه‌ریزی گردشگری با استفاده از الگوی مدیریت یکپارچه به نیازهای گردشگران میهمان به گردشگران بومی نیز توجه کنند همچنین زیرساخت‌های لازم برای این منظور را توسعه و بهبود بخشند. بدیهی است که علاوه بر ساکنان بومی، سایر هموطنان نیز از این زیرساخت‌ها استفاده خواهند کرد. از دیگر سو بررسی توسعه فیزیکی شهر بندرعباس و نحوه شکل‌گیری پهنه ساحلی شهر الزامی است، لذا هدف اصلی تحقیق حاضر الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی (مطالعه موردی: سواحل شهر بندرعباس) می‌باشد.

پیشینه تحقیق

ماچ^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که یکی از مشکلات و معضلات همیشگی گردشگری به خصوص گردشگری ساحلی؛ عدم استفاده از فناوری‌های نوین می‌باشد. پرزآرندا^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که یکی از فناوری‌های نوین که در حوزه گردشگری کاربردهای بسیاری دارد؛ فناوری اینترنت اشیا می‌باشد. ناندی (۱۳۹۶) در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که یکی از کارکردهای توسعه گردشگری ساحلی؛ کمک به ارتقا

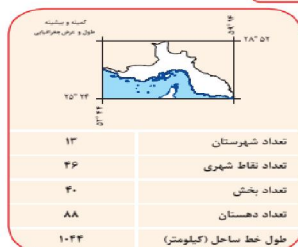
1 Mach

2 Perez-Aranda

شهرهای ساحلی نیز می‌باشد. شایان ذکر است که توسعه جامعه در مناطق ساحلی نیازمند، بخش یکپارچه‌ای از مدیریت منابع ساحلی و دریایی در خصوص رفاه حال جامعه می‌باشد. لطفی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که پاسخگویی به این معضل اساسی که نیازهای اجتماعی در بهره‌برداری از نواحی ساحلی و منابع آن غالباً از ظرفیت اکولوژیک این نواحی برای پاسخگویی همزمان به همه این نیازها بیشتر است، برای جلوگیری از تخریب فزاینده سواحل و منابع ذی‌قیمت آن و صیانت از این منابع برای استفاده نسل‌های آینده لازم است یک مدیریت یکپارچه موزون و هماهنگ در مناطق ساحلی اعمال گردد.

اطلاعات استان هرمزگان

هرمزگان	نام استان
Hormozgān	اوانگاری نام استان
Hormozgan	لاتین نام استان
بندرعباس	نام مرکز استان
Bandar'abbās	اوانگاری مرکز استان
Bandarabbas	لاتین مرکز استان
۷۲۰۱۴	مساحت استان (کیلومترمربع)
۵۴۰	ارتفاع متوسط استان (متر)
۳۲۲۶	حد اکثر ارتفاع (متر)
کوه همک	نام مرتفع‌ترین نقطه
-	حد اقل ارتفاع (متر)

شکل ۱. موقعیت شهرستان بندرعباس به همراه اطلاعات کامل آن

(منبع: سازمان نقشه برداری کشور، ۱۴۰۰)

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر آمیخته از نوع کیفی- کمی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی شامل: خبرگان گردشگری که به روش غیرتصادفی هدفمند نمونه‌گیری شدند و در بخش کمی شامل: کلیه گردشگرانی که در فاصله فروردین ۱۴۰۰ لغایت شهریور ۱۴۰۰ به شهر بندرعباس مسافرت کرده بودند و توریسم محسوب می‌شدند، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و محاسبه حجم نمونه ۳۲۵ نفر به‌عنوان آزمودنی انتخاب شدند. از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته داده‌های کیفی جمع‌آوری شدند در حین مصاحبه به جمع‌آوری نظرات در مورد شاخص‌های مناسب ارائه الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی پرداخته شد و عوامل اصلی و فرعی موردنظر بررسی و نهایی شد. شایان ذکر است که مدت‌زمان انجام مصاحبه بین ۳۰ تا ۹۰ دقیقه بود و فرایند مصاحبه در بهمن و اسفند ۱۳۹۹ اجرا شد. پرسشنامه ۵۶ گویه‌ای با مرور مبانی نظری و عملی و نیز نتایج مصاحبه‌های اکتشافی (با

کدگذاری باز و محوری و گزینشی متون مصاحبه اکتشافی) طراحی شد که با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت نمره‌گذاری شدند. روایی پرسشنامه از طریق شاخص‌های برازش تحلیل عامل اکتشافی مورد تأیید قرار گرفت و پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۱ محاسبه شد. در نهایت روش تحلیل داده‌ها در بخش کیفی کدگذاری نظری برگرفته از روش نظریه‌پردازی آمیخته (کمی - کیفی) بود و در بخش کمی از طریق آزمون‌های تحلیل معادلات ساختاری تحلیل شدند.

یافته‌های پژوهش

بدین منظور با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته از مطلعین کلیدی و خبرگان حوزه مدیریت یکپارچه توریسم که با توجه به فرایند مصاحبه، تعداد آن‌ها ۲۰ نفر بود که ۹ نفر مدرس، ۸ نفر خبره در زمینه مدیریت یکپارچه توریسم و ۳ نفر مدیر و معاون سازمان گردشگری شهر بندرعباس انتخاب گردید و مورد مصاحبه قرار گرفتند و از طریق کدگذاری باز و محوری تحلیل شد که نتیجه تحلیل منجر به شناسایی و تدوین فلسفه و اهداف الگوی روابط، مبانی نظری، بازنگری و اصلاح (لازم به توضیح است این سه محور فلسفه و اهداف الگوی روابط، مبانی نظری، بازنگری و اصلاح فقط در سؤالات مصاحبه ۸ نفر خبره گنجانده شده بود)، همچنین سه بعد، چهارده مؤلفه مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس شناسایی شد که در ادامه هر یک از مؤلفه‌ها و مفاهیم مرتبط جداگانه به همراه شواهد مستند گزاره‌های کلامی و چگونگی کدگذاری ارائه می‌شود.

جدول ۱- نتایج تجزیه و تحلیل کیفی مصاحبه‌ها

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری (مؤلفه)	کدگذاری باز (شاخص)	منبع	کد مصاحبه‌شونده	کلیدواژه مصاحبه
عوامل ساختاری/ تصمیم‌گیری و کنترل و نظارت		وجود استانداردها و الگوهای مطلوب	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I30	استانداردها و الگوها
		توانایی استقلال مدیران محلی در تصمیم‌گیری و شفافیت در عمل	مصاحبه	I10, I9, I1, I13, I11	استقلال تصمیم‌گیری
		اجرای مدیریت کیفیت جامع در توریسم	روشن زاده (۱۳۸۵)	I13, I14, I15	مدیریت کیفیت
		مشارکت در تصمیم‌گیری	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I11	مدیریت مشارکتی
عوامل ساختاری/ فناوری اطلاعات		توانایی انجام برنامه‌ریزی و کنترل فعالیت‌ها	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I11	برنامه‌ریزی و کنترل
		ایجاد فضای یادگیری تکنولوژی روز جهت خدمات‌دهی	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I11	تکنولوژی
		دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی جهت گردشگران	مصاحبه	I10, I9, I1, I13, I11	اطلاعات
		وجود زیرساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی جهت گردشگران	مصاحبه	I6, I8, I10, I17, I4	زیرساخت‌های اطلاعات
عوامل ساختاری/نظام مالی و بودجه		توسعه شبکه‌های ارتباطی درون و برون شهری جهت گردشگران	مصاحبه	I10, I8, I1, I3, I4	شبکه‌ها
		یافتن حامیان بخش خصوصی جهت حمایت از بهبود کیفیت خدمات‌دهی	هیتز و همکاران (۲۰۰۳)	I12, I5, I14, I9, I2, I1	حامیان خصوصی
		یافتن حامیان بخش دولتی جهت حمایت از کیفیت خدمات‌دهی	مصاحبه	I10, I6, I5, I1, I7	حامیان دولتی
		ایجاد شبکه همکاری با سایر مراکز گردشگری و مراکز	مصاحبه	I13, I28, I15	همکاری

عوامل مؤثر بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس

			علمی در جهت تأمین مالی		
پرداخت‌های انعطاف‌پذیر	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	پرداخت‌های انعطاف‌پذیر بر اساس توسعه ساحلی شهرستان	عوامل ساختاری/نظام پاداش	
پاداش و پرداخت	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	نظام پاداش و پرداخت بودجه مبتنی بر خلاقیت و نوآوری در جهت کیفیت خدمات‌دهی		
پاداش و پرداخت	I10, I9, I1, I13, I29	مصاحبه	نظام پاداش و پرداخت بودجه مبتنی بر تولید دانش و انتقال فناوری در جهت بهبود کیفیت خدمات‌دهی		
دانش روز	I6, I8, I10, I17, I4	مصاحبه	کاربردی نمودن پژوهش‌های دانشجویی در جهت مدیریت گردشگری شهرستان	عوامل ساختاری/سیستم تحقیق و توسعه	
جایگاه اجتماعی	I10, I8, I27, I3, I4	مصاحبه	انتشار نتایج تحقیقات دانشگاهی و انتشار نشریات علمی پژوهشی در جهت معرفی جذابیت‌های توریسم ساحلی شهرستان		
پژوهش‌های کاربردی	I2, I6, I10, I20	مصاحبه	انجام تحقیقات کاربردی در راستای نیازهای مدیریت توریسم شهرستان		
هدایت و رهبری	I11, I9, I27, I14, I5	مصاحبه	سازماندهی تیم‌های تحقیقاتی در جهت نوآوری و تنوع در خدمات‌رسانی توریسم ساحلی	عوامل ساختاری/فضا، تجهیزات و امکانات	
فضا و ساختمان فیزیکی	I6, I1, I14	مصاحبه	جذابیت ساختمان‌ها و مراکز تفریحی ساحل		
نگهداری و به‌روزرسانی	I10, I8, I26, I3, I4	مصاحبه	نگهداری و به‌روزرسانی امکانات و تجهیزات		
به‌روز بودن	I10, I8, I1, I3, I4	مصاحبه	آشنایی با امکانات و تجهیزات ساحلی دنیا		
انعطاف‌پذیری	I6, I8, I10, I17, I26	رستمی و همکاران (۱۳۹۰)	انعطاف‌پذیر و خودانگیخته در ارائه خدمات	عوامل رفتاری/ویژگی فردی کارکنان	
هوش هیجانی	I10, I6, I5, I1, I7	مصاحبه	فراهم نمودن شرایط تخلیه هیجان و نیازهای توریسم		
خلاقیت	I13, I14, I15	مصاحبه	توانایی رشد اندیشه و افکار نو و ارائه فکر و طرح نوین		
تعامل و ارتباط مؤثر	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	فراهم‌سازی زمینه برقراری ارتباطات مؤثر توریسم با مسئولان مدیریت توریسم شهرستان		
ایجاد انگیزه	I10, I9, I1, I13, I25	مصاحبه	فراهم ساختن ایجاد جذابیت و تنوع در امکانات و خدمات	عوامل رفتاری/ویژگی فردی مدیران	
توانایی برقراری ارتباط	I6, I8, I10, I4, I1	مصاحبه	تعیین مدیرانی با توانایی برقراری ارتباط با توریسم		
مهارت و تجربه کافی	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	انتخاب مدیرانی با مهارت و تجربه کافی مرتبط در حوزه مدیریت توریسم		
اعتماد عمومی	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	توسعه فضای اعتماد بین توریسم و مردم بومی ساحل‌نشین	عوامل رفتاری/فرهنگ شهری	
تیم‌سازی و کار تیمی	I10, I9, I1, I13, I26	مصاحبه	تقویت مشارکت‌پذیر ساحل‌نشینان در کیفیت خدمات‌رسانی		
انعطاف‌پذیری	I13, I14, I15	مصاحبه	وجود فرهنگ انعطاف‌پذیری در شهرستان		
امنیت شغلی	I12, I5, I27, I2, I11	مصاحبه	فراهم نمودن امنیت شغلی افراد فعال در توریسم سواحلی	عوامل رفتاری/امنیت عمومی	
استقلال مالی	I12, I5, I22, I2, I11	مصاحبه	تقویت ذهنیت ساحل‌نشینان به سمت سرمایه‌گذاری		
آرامش فکری یا چشم‌انداز	I12, I5, I14, I2, I11	مصاحبه	تکریم و احترام به توریسم داخلی و خارجی		
بیمه	I10, I9, I1, I13, I11	مصاحبه	برقراری بیمه‌های مختلف جهت امنیت توریسم		
آینده‌نگری	I6, I8, I22, I17, I4	مصاحبه	سرمایه‌گذاری در موضوعات متعدد		

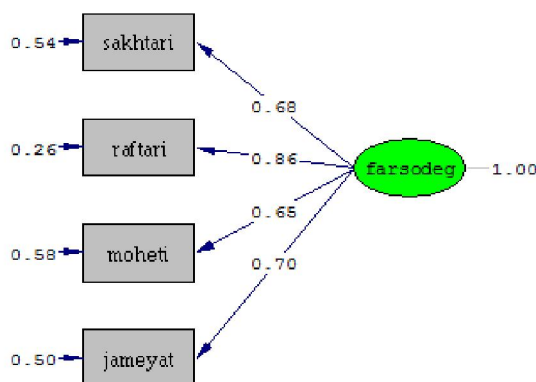
مدیریت، از عواملی که در بهبود مدیریت توریسم مؤثر است پشتیبانی می‌کند.	مصاحبه	I10, I8, I1, I3, I4	حمایت مدیریت
مدیریت، آموزش برای بهبود مدیریت توریسم رانوعی سرمایه‌گذاری می‌داند نه هزینه	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I11	مدیریت منابع انسانی
مدیریت بودجه لازم را برای آموزش‌ها در جهت بهبود مدیریت توریسم قرار می‌دهد.	مصاحبه	I10, I6, I5, I1, I7	بودجه آموزش
مدیریت دوره‌های آموزشی را برای بهبود مدیریت توریسم در تمام سطوح اجرایی اعمال می‌کند.	مصاحبه	I13, I14, I15, I24, I26	دوره‌های آموزشی
خطمشی‌ها و سیاست‌های دولت در زمینه بهبود مدیریت توریسم ساحلی	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I22, I11	خطمشی‌ها و سیاست‌ها
تدوین قوانین مناسب اداری در راستای بهبود مدیریت توریسم ساحلی	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I30, I11	تدوین قوانین
کاهش تشریفات زائد اداری برای مدیریت توریسم ساحلی کاهش	مصاحبه	I10, I9, I1, I13, I11	تشریفات زائد اداری
ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی، ارتباطات، تسهیل حمل‌ونقل در جهت بهبود مدیریت توریسم ساحلی	مصاحبه	I6, I8, I10, I17, I4	زیرساخت‌ها
ارزش‌های کلی فرهنگ ملی در راستای بهبود مدیریت توریسم ساحلی	مصاحبه	I10, I8, I1, I3, I14, I24, I30	فرهنگ محلی
فرهنگ کار و فضای علمی موجود در جامعه می‌تواند در جهت بهبود مدیریت توریسم ساحلی تأثیر داشته باشد	مصاحبه	I2, I6, I10, I20	فرهنگ کار
دوره‌های آموزشی بهبود مدیریت توریسم ساحلی موجب همکاری و تعامل بیشتر ساحل‌نشینان و مدیران در بخش دانش تخصصی می‌شود.	مصاحبه	I11, I9, I10, I14, I5, I21, I22	دوره‌های آموزشی
استفاده از سرمایه‌های اجتماعی در جهت رفع محدودیت‌ها و ارتقا فرهنگی و ادراکی در جامعه نسبت به توریسم ساحلی	مصاحبه	I6, I1, I14, I20, I23	ارتقا فرهنگی
رهایی از اقتصاد وابسته به بودجه دولتی در توریسم دولتی	مصاحبه	I10, I8, I1, I3, I30, I29, I4	وابستگی به بودجه
استفاده از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های مالی بومی و ساحلی	مصاحبه	I10, I8, I1, I3, I4	هوش مالی
توانایی استفاده بهینه از بودجه مرتبط	مصاحبه	I6, I8, I10, I17, I4	مدیریت مالی
شناسایی فرصت‌های سودآوری اقتصاد در سواحل شهرستان	مصاحبه	I10, I6, I5, I1, I24, I7	شم اقتصادی
استفاده از تجربیات اساتید و دانشجویان	مصاحبه	I13, I14, I15	کارآفرینی
سن مدیران در بهبود مدیریت توریسم تأثیر دارد	مصاحبه	I13, I29	سن
جنسیت مدیران در بهبود مدیریت توریسم تأثیر دارد.	مصاحبه	I14, I15	جنسیت
میزان تحصیلات مدیران در بهبود مدیریت توریسم مؤثر است	مصاحبه	I12, I5, I14, I2, I11	تحصیلات
سوابق شغلی در مدیران در بهبود مدیریت توریسم تأثیر دارد	مصاحبه	I10, I9, I1, I13, I11	سابقه کار

در ادامه، اطلاعات توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ آورده شده است.

جدول ۲- یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

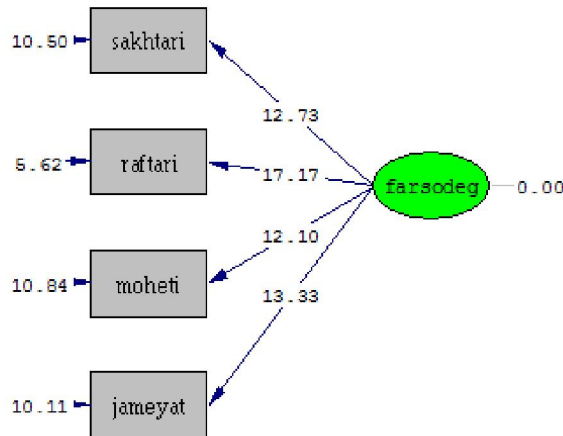
متغیرها	زیر مقیاس‌ها	شاخص‌های توصیفی				
		میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	حداقل نمره
بعد ساختاری	تصمیم‌گیری و کنترل و نظارت	۱۸/۵۲	۱۸	۱۷	۳/۷۳۶	۸
	فناوری اطلاعات	۱۴/۵۰	۱۵	۱۷	۳/۵۵۳	۶
	نظام مالی و بودجه	۱۰/۹۰	۱۲	۱۲	۲/۷۲۵	۶
	نظام پاداش	۱۱/۰۵	۱۲	۱۲	۲/۹۸۰	۳
	سیستم تحقیق و توسعه	۱۴/۹۰	۱۵	۱۵	۲/۴۳۵	۳
	فضا، تجهیزات و امکانات	۱۰/۸۹	۱۱	۱۲	۲/۷۳۲	۹
بعد رفتاری	ویژگی فردی توریسم	۱۴/۵۳	۱۵	۱۶	۳/۰۲۴	۹
	ویژگی فردی مدیران	۱۰/۶۹	۱۱	۱۲	۲/۴۷۹	۵
	فرهنگ محلی	۱۴/۰۲	۱۴	۱۴	۲/۳۳۴	۹
	امنیت شغلی	۱۶/۶۹	۱۷	۱۴	۲/۳۳۴	۹
	حمایت مدیریت	۱۲/۷۴	۱۳	۱۳	۴/۲۵۱	۸
بعد محیطی	سیاسی، قانونی، دولتی	۱۳/۴۱	۱۳	۱۳	۲/۵۸۹	۹
	فرهنگی	۱۳/۹۴	۱۵	۱۵	۲/۵۶۵	۹
	اقتصادی	۲۶/۲۱	۲۶	۲۶	۵/۳۵۲	۱۰

پس از تعیین مدل‌های اندازه‌گیری به منظور ارزیابی مدل مفهومی پژوهش و همچنین اطمینان یافتن از وجود یا عدم وجود رابطه علی میان متغیرهای تحقیق و بررسی تناسب داده‌های مشاهده شده با مدل مفهومی، فرضیه‌های پژوهش با استفاده از الگوی معادلات ساختاری نیز آزمون شدند. مدل استاندارد شده و نتایج آزمون فرضیه‌ها در ادامه آورده شده است.

نمودار ۱- اندازه‌گیری مدل نهایی و نتایج فرضیه اصلی در حالت استاندارد

نمودار ۲- اندازه‌گیری مدل نهایی و نتایج فرضیه اصلی در حالت معناداری
در ادامه به بررسی سؤال پژوهش پرداخته شده است مدل استاندارد شده و معناداری، نتایج
آزمون سؤال در ادامه آورده شده است.

جدول ۳- خلاصه نتایج آزمون عوامل اثرگذار بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس

نتیجه	عدد معناداری	ضریب استاندارد	عوامل اثرگذار بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی
تأیید	۱۲/۷۳	۰/۶۸	عامل ساختاری
تأیید	۱۷/۱۷	۰/۸۶	عامل رفتاری
تأیید	۱۲/۱۰	۰/۶۵	عامل محیطی
تأیید	۱۳/۳۳	۰/۷۰	عامل جمعیت شناختی

عامل اول: عامل ساختاری بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس تأثیر دارد. تحلیل آماری نشان می‌دهد که ضریب استاندارد بین دو متغیر (۰/۶۸ درصد) می‌باشد با توجه به اینکه عدد معنی‌داری به دست آمده عدد ۱۲/۷۳ می‌باشد که این عدد خارج از بازه $\pm ۱/۹۶$ است، بنابراین عامل ساختاری پذیرفته می‌شود.

عامل دوم: عامل رفتاری بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس تأثیر دارد. تحلیل آماری نشان می‌دهد که ضریب استاندارد بدست آمده (۰/۸۶ درصد) می‌باشد. با توجه به اینکه عدد معنی‌داری مابین دو متغیر عدد ۱۷/۱۷ می‌باشد که این بیشتر از عدد $\pm ۱/۹۶$ است، بنابراین عامل رفتاری پذیرفته می‌شود.

عامل سوم: عامل محیطی بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس تأثیر دارد. تحلیل آماری نشان می‌دهد که ضریب استاندارد بین دو متغیر (۰/۶۵ درصد) می‌باشد با توجه به اینکه عدد معنی‌داری به دست آمده عدد ۱۲/۱۰ می‌باشد که این عدد خارج از بازه $\pm ۱/۹۶$ است، بنابراین عامل محیطی پذیرفته می‌شود.

عامل چهارم: عامل جمعیت شناختی بر مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس تأثیر دارد. تحلیل آماری نشان می‌دهد که ضریب استاندارد بین دو متغیر (۰/۷۰ درصد) می‌باشد با توجه به اینکه

عدد معنی‌داری به‌دست‌آمده عدد ۱۳/۳۳ می‌باشد که این عدد خارج از بازه $\pm ۱/۹۶$ است، بنابراین عامل جمعیت شناختی پذیرفته می‌شود.

پس از بررسی و تأیید الگوی اندازه‌گیری در گام اول، در گام دوم برای بررسی روابط موجود در مدل، از مدل‌سازی معادلات ساختاری در قالب تحلیل مسیر استفاده شده است. در جدول ۴ شاخص‌های کلی برازش مدل نهایی ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که نسبت مجذور کای به درجه آزادی کمتر از سه است و سایر شاخص‌های برازندگی برازش مدل را مورد تأیید قرار می‌دهند.

جدول ۴- برازش مدل

شاخص برازش							نام شاخص
GFI	RMR	IFI	CFI	NFI	RMSEA	χ^2/df	
۰/۹۱	۰/۰۰۵	۰/۹۸	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۰۷	۱/۶۵	مدل نهایی
>۰/۹۰	نزدیک به صفر	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	<۰/۰۸	<۳	سطح قابل قبول

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد ابعاد و مؤلفه‌های اصلی الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس کدامند؟ برای پاسخ به این سؤال از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد که ۱۴ عامل به‌عنوان عوامل و مؤلفه‌های مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شناخته شد. عامل اول (تصمیم‌گیری و کنترل و نظارت): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش سیستم کنترل و نظارت در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس می‌باشد. نظارت و کنترل یکی از اجزای اصلی مدیریت محسوب می‌گردد، به‌طوری که بدون توجه به این جزء، سایر اجزاء مدیریت مثل برنامه‌ریزی، سازماندهی و هدایت نیز ناقص بوده و تضمینی برای انجام درست آن‌ها وجود ندارد. در حقیقت زمانی که یک برنامه تهیه شد و برای اجرای آن سازماندهی به عمل آمد و رهبری و هدایت آن مشخص شد، انتظار این است که هدف‌های برنامه تحقق پیدا کند و در اجرای برنامه اطمینان وجود داشته باشد که روند حرکت دقیقاً به‌سوی اهداف تعیین شده می‌باشد. گاهی ممکن است حتی جزئیات برنامه به‌صورت دقیق اجرا گردد، اما جهت‌گیری کلی در اجرای برنامه دارای انحراف بوده و ما را از هدف دور سازد. اطمینان از اینکه اجرای برنامه و هدایت آن درست صورت می‌گیرد و در صورت مشاهده انحراف، اقدام لازم برای تصحیح آن به عمل می‌آید، نیازمند فرآیندی است که آن را نظارت و کنترل می‌نامند.

عامل دوم (فناوری اطلاعات): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش فناوری اطلاعات در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس می‌باشد به‌کارگیری فناوری اطلاعات و به‌طور خاص سیستم‌های اطلاعاتی به تسهیل کنترل و نظارت بر کیفیت گردشگری و ارائه خدمات می‌انجامد و از این طریق حیطه نظارت مدیران، برخلاف ساختارهای سنتی که یک محدودیت به حساب می‌آمد می‌تواند گسترش یابد. گسترش حیطه نظارت، تعداد مدیران سطوح میانی و کارشناسان را کاهش می‌دهد و از این طریق تعداد سطوح مدیریتی در بخش‌های میانی سازمان تقلیل می‌یابد. همچنین فناوری اطلاعات از طریق مهندسی مجدد به تقلیل فرآیندها، کاهش زمان انجام کارها و تعداد منابع انسانی در سطح عملیات می‌انجامد؛ که درنهایت، کاهش نیروی انسانی در سطح

عملیات در کنار گسترش حیطه نظارت مدیران از طریق به کارگیری سیستم‌های مکانیزه، ارتقاء کیفیت مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس کارکنان را بهبود می‌دهد و کارایی مدیران و سازمان را به طور چشم‌گیری ارتقاء می‌دهد.

عامل سوم (نظام مالی و بودجه): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش سیستم نظام مالی و بودجه در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس می‌باشد که خراسانی زاده و امیدی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان راهکارهای مدیریت و توسعه زیرساخت‌های گردشگری را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و به این نکته تأکید کردند که کشور ما ایران فرصت‌های گردشگری فراوانی وجود دارد که تاکنون به آن‌ها پرداخته نشده است مدیریت کلان و متخصص در صنعت گردشگری حرف اول را می‌زند و با فرصت‌ها را در کشور شناسایی آن‌ها را در طرح جامع گردشگری کشور بگنجانند و زمینه سرمایه‌گذاری را در زیرساخت‌های سخت مانند هتل‌ها، رستوران‌دارها و جاذبه‌ها مهیا کند و دولت نیز زمینه توسعه‌ی زیرساخت‌های نرم مانند آموزش، فرهنگ و امنیت را در کشور گسترش دهد طاهری دمنه و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان بررسی چالش‌های موجود در صنعت گردشگری شهر شیراز در ارتباط با محدودیت مراکز اقامتی، به بررسی وضعیت اماکن اقامتی شهر شیراز پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که علیرغم انبوه مسافر، در بسیاری از ماه‌های سال، مراکز اقامتی این شهر زیر ظرفیت استاندارد فعالیت می‌کنند. ایشان در ادامه با طرح فرضیه‌هایی در زمینه کیفیت مراکز اقامتی و تأثیر آن در جلب گردشگران. مهم‌ترین تفاوت کار حاضر با کارهای انجام‌شده قبلی، بررسی آثار مدیریت هماهنگ شهری و روابط متقابل مردم محلی و مدیریت شهری، در دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری است که تاکنون، کمتر مورد توجه بوده است.

عامل چهارم (نظام پاداش): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش نظام پاداش در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس دارد. از دیدگاه مسلش و لیتز (۲۰۰۱) مردم برای دو هدف کار می‌کنند، پاداش درونی و پاداش بیرونی. پول، موقعیت اجتماعی و امنیت از جمله این پاداش‌ها هستند. کار کردن در محیط شغلی برای افرادی که در حاشیه هستند و فاقد قدرت تصمیم‌گیری می‌باشند، هیچ پاداش درونی به همراه ندارند و کسانی که حجم کار بالایی در رده سازمانی دارند نیز از تعامل با همکاران محروم هستند. در چنین محیط‌هایی خستگی، بدبینی و ناکارآمدی که از علائم فرسودگی است در افراد مشاهده می‌گردد.

عامل پنجم (سیستم تحقیق و توسعه): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش سیستم تحقیق و توسعه در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس دارد. کرچر^۱ (۱۹۹۳) در پژوهشی اصول گردشگری پایدار را شامل: استفاده پایدار از منابع، کاهش مصرف انرژی و جلوگیری از اتلاف آن، حفظ تنوع، صنعت گردشگری و برنامه‌ریزی، حمایت از نظام اقتصاد محلی، مشارکت اجتماعات محلی، مشاوره با افراد ذینفع و عامه مردم، آموزش خدمه، بازاریابی صنعت گردشگری و انجام تحقیقات مستمر پیرامون توسعه گردشگری می‌داند. شیعه (۱۳۸۸) بررسی تحلیل عوامل کیفیت بخش محیط گردشگری ساحلی با توجه به معیارهای گردشگری پایدار، مطالعه موردی سواحل

شهر رامسر نتایج به دست آمده از تحلیل شاخص‌های کیفی سواحل شهر رامسر نشان می‌دهد که در مجموع از میان ۱۲ شاخص، ۲ شاخص پایین‌تر از اندازه میانگین بوده است و معادل کیفیت نسبتاً مطلوب ارزیابی می‌شود و ۱۲ شاخص دیگر از اندازه میانگین بالاتر بوده و معادل کیفیت نامطلوب ارزیابی می‌شود.

عامل ششم (فضا، تجهیزات و امکانات): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش فضا، تجهیزات و امکانات سخت‌افزاری - نرم‌افزاری در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی شهر بندرعباس دارد. ماسلاش و همکاران^۱ (۲۰۰۱) در پژوهش خود بیان می‌دارد که تجهیزات و امکانات از ویژگی‌های محیط فیزیکی هستند که بر اثربخشی و کیفیت برنامه‌ها و خدمات اثرگذارند و عناصر آن شامل تجهیزات و امکانات مناسب است و کمبود و اختلال و درهم‌ریختگی و عدم کیفیت تجهیزات به‌عنوان یک مانع مدیریت یکپارچه عمل می‌کند.

عامل هفتم (ویژگی فردی کارکنان): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش ویژگی فردی مدیران، در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی می‌باشد. عدم آگاهی برای احراز شغل به‌عنوان یک متغیر درون فردی نقش تعیین‌کننده‌ای در فرایند مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی دارد. افرادی که آموزش‌های لازم برای احراز شغل را کسب نکرده‌اند، آمادگی کمتری برای مدیریت یکپارچه را دارند. ویژگی‌های شخصیتی افراد می‌تواند به‌عنوان زمینه‌ساز ارتقاء مدیریت یکپارچه عمل نماید. به‌عنوان مثال افرادی که دارای توانمندی و شایستگی بیشتری هستند در مواجهه با مشکلات و موقعیت‌های خطرناک مقاومت و فعالیت هستند در حالی که افراد با توانمندی و شایستگی کمتر سعی می‌کنند از موقعیت‌هایی به این شکل اجتناب کنند.

عامل هشتم (ویژگی فردی مدیران): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش ویژگی فردی مدیران، در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می‌باشد. از دیدگاه ساراسون (۲۰۰۱) غلبه بر بسیاری از انتقالات تنش‌زا در وهله اول به نظر آسان می‌آید اما واقعاً احتمال می‌رود پیچیده‌تر از آن باشد که ما فکر می‌کنیم. دلیل این پیچیدگی آن است که ویژگی‌های فردی و عوامل موقعیتی ترکیب می‌شوند تا دوره انتقال حل و فصل شود. اگر خستگی به‌صورت مزمن و پیشرفته درآید نیاز به درمان خواهد بود. شواهد و یافته‌های جدید علمی نشان می‌دهد که امکان بهبود و بازگشت سلامتی به فرد وجود ندارد. برای بهبود کیفیت مدیریت افزایش آموزش عملی مدیران و بهبود کیفیت مدیریت لازم می‌باشد.

عامل نهم (فرهنگ سازمانی): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش محیط فرهنگ محلی، در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می‌باشد. توجه به فرهنگ بومی در جذب توریسم و استفاده از جذابیت‌های بومی در این مدیریت مهم می‌باشد و نیز با توجه به یافته‌های این تحقیق که نشان داد به‌زعم اکثر مصاحبه‌شوندگان در تحقیق مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس با آنکه فرهنگ محلی مجموعه‌ای از باورها و ارزش‌های همگانی و مشترک است که بر اندیشه و رفتار اعضای یک جامعه اثر می‌گذارد، اما باید همواره توجه داشت که میان ارزش‌ها و

باورهای اساسی مدیریت بلندپایه و هنجارهایی که رده‌های پایین جامعه با آن‌ها پیوند دارند، تفاوت‌هایی وجود دارد. فرهنگ مدیریت بلندپایه باورهای آنان را برای خواسته‌های آرمانی منعکس می‌سازد، درحالی‌که فرهنگ رده‌های پایین را به‌گونه‌ای که هستند آشکار می‌سازد. زمانی که درباره‌ی ارزش‌ها و باورهای بالای بومی و محلی از سوی مدیران توریسم ساحلی شهر بندرعباس پیوند ایجاد کند.

عامل دهم (امنیت شغلی): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش امنیت شغلی، در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می‌باشد. امنیت شغلی نقش واسطه‌ای در ایجاد اعتماد ساحل‌نشینان و فعالان در توریسم ساحلی به مدیران ارشد را به عهده دارد. افرادی که دارای امنیت شغلی بالاتری هستند از کار خود راضی بوده، مولدتر و خلاق بوده و نسبت به حرفه خود متعهد می‌شوند؛ بنابراین محل کار باید قادر باشد محیطی امن، جالب، برانگیزنده به وجود بیاورند تا افراد متعهد، خلاق و سخت‌کوش را حفظ کنند همان‌طور که مزو در نظریه خود بیان می‌دارد که نیاز به امنیت جایگاه پراهمیتی دارد و برطرف کردن نیاز امنیت می‌تواند در افزایش تعهد از طرفی رضایت از حرفه خود را به بار آورد که این عامل عملکرد فعالین توریسم را افزایش و در نتیجه ارتقاء مدیریت توریسم را افزایش می‌دهد. این صنعت فراتر از یک صنعت است، بلکه به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی-اقتصادی در گستره جهانی تبدیل شده است و توسعه‌ی آن به‌عنوان نیاز اساسی کشور مطرح می‌شود زیرا نقش مهمی در رشد اقتصادی کشورها و توسعه پایدار دارد، میزان سرمایه‌گذاری برای ایجاد یک فرصت شغلی در صنعت توریسم بسیار پائین‌تر از دیگر صنایع است و به‌عبارت‌دیگر اشتغال‌زایی در این صنعت به سرمایه‌گذاری کمتری نیاز دارد و تردیدی نیست که همه کشورها در رقابتی تنگاتنگ در پی بهره‌گیری از مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و به‌ویژه دریافت سهم بیشتری از درآمد جهانی حاصل از توریسم و همچنین بالا بردن سطح اشتغال در کشور متبوع خود هستند در این مسیر استفاده از منابع، هدایت سرمایه‌گذاری‌ها، سمت‌گیری توسعه فناوری و تغییرات نهادی دیگر می‌بایست با نیازهای حال و آینده سازگار باشد که به این نوع توسعه فرآیند توسعه پایدار گفته می‌شود (بروجنی و نیک بین، ۱۳۹۱).

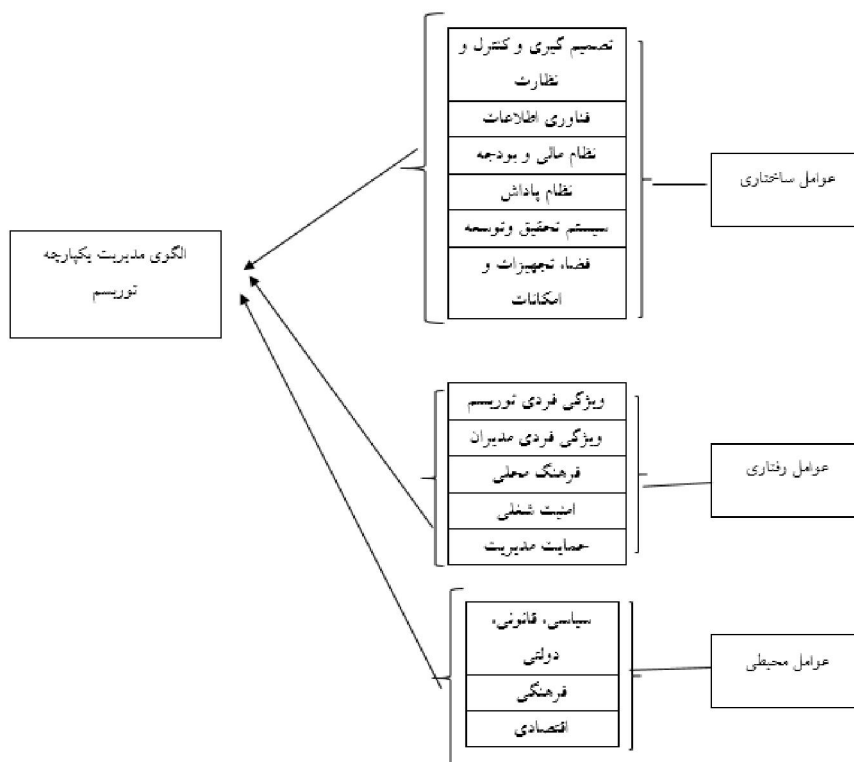
عامل یازدهم (حمایت مدیریت): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش حمایت مدیریت، در مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می‌باشد. صاحب‌نظران معتقدند که یکی از عواملی که می‌تواند مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس را ارتقاء دهد حمایت از مدیران می‌باشد. مدیریت یک مجموعه یا ایده باید امکانات لازم را دارا باشد و شرایط آموزش و به‌روزرسانی توانمندی‌های خود را داشته باشد.

عامل دوازدهم (فرهنگی): نتایج نشان‌دهنده تأکید مصاحبه‌شوندگان بر نقش محیط فرهنگی، در ایجاد مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می‌باشد. گردشگری یک صنعت فرابخشی است و توسعه آن در گرو رشد و توسعه دیگر بخش‌ها و عوامل مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است. فعالیت گردشگری امروزه عنوان یکی از مهم‌ترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان مطرح

است. به طوری که شمار گردشگران خارجی و داخلی و میزان درآمد زدایی آن در سطح جهانی پیوسته رو به افزایش می باشد (بروجنی و نیک بین، ۱۳۹۱).

عامل سیزدهم (اقتصادی): نتایج نشان دهنده تأکید مصاحبه شونده‌گان بر نقش اقتصادی، در ایجاد الگوی مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس می باشد. با افزایش نارضایتی از درآمد سطح کیفیت مدیریت نیز کاهش می یابد. به نظر می رسد دغدغه‌ها و چالش‌های مادی و معیشتی ناشی از نسبت پایین درآمد به مخارج زندگی و عدم تناسب افزایش حقوق با سطح تورم موجود در جامعه می تواند زمینه ساز کاهش کیفیت مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس گردد.

مدل مفهومی تدوین شده در جامعه آماری مدیریت یکپارچه توریسم ساحلی بندرعباس آزمون قرار گرفت که نتایج حکایت از برازش مطلوب مدل بوده است. مدل تأیید شده به شرح شکل ۱ می باشد.

شکل ۱- مدل تأیید شده تحقیق

منابع و مأخذ:

۱. آدیش، م.، رضانی فر، ح. ۱۳۹۶. بررسی پتانسیل‌های گردشگری در مناطق ساحلی رامسر. فصلنامه علمی پژوهشی دانش انتظامی مازندران، ۸(۲): ۱۴۷-۱۶۵.
۲. بروجنی، ض.، نیک بین، م. ۱۳۹۲. سنجش پایداری توسعه گردشگری در جزیره کیش. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، ۱۲(۲): ۱۱۲.
۳. حسین زاده، م.، نوحه‌گر، ا.، اسماعیلی، ر.، افشار، ر. ۱۳۹۰. بررسی روند توسعه فیزیکی شهر بندرعباس و عوامل مؤثر در مهاجرپذیری و گسترش حاشیه‌نشینی در آن، یازدهمین کنگره جغرافیدانان ایران، تهران.
۴. خراسانی زاده، ف.، امیدی، س. ۱۳۹۲. راهکارهای مدیریت و توسعه زیرساخت‌های گردشگری در ایران، اولین همایش مدیریت و توسعه گردشگری ۶ چالش‌ها و راهکارها، تهران، مرکز مطالعات تکنولوژی.
۵. درویشی، ر.، رضایی، م.، شمس‌الدینی، ع. ۱۳۹۷. بررسی نقش گردشگری ساحلی در توسعه اقتصادی از نظر شهروندان (مطالعه موردی: بندردیلم). فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۸(۴): ۴۱۱-۴۲۶.
۶. رضویان، م.، کشوری، ب. ۱۳۹۱. راهکارهای توسعه پایدار گردشگری ساحلی مطالعه موردی بابلسر. آمایش و توسعه پایدار، ۲(۵): ۶۳-۷۳.
۷. سقائی، م.، امینی نژاد، غ.، صیوحی، غ. ۱۳۹۵. بررسی توانمندی‌های گردشگری شهر ساحلی بوشهر بر اساس مدل سوات و تاپسیس. جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی، ۲۷(۱): ۹۹-۱۲۶.
۸. شیعه، ا. ۱۳۸۸. بررسی تحلیل عوامل کیفیت بخش محیط گردشگری ساحلی با توجه به معیارهای گردشگری پایدار، مطالعه موردی سواحل شهر رامسر. فصلنامه ارمانشهر، ۱(۳): ۳۱-۳۹.
۹. قادری، ا.، باقری، ف.، فرزین، م.، کاظمیان، غ. ۱۳۹۷. مدیریت گردشگری ساحلی؛ تحلیل رویکرد یکپارچه. فصلنامه علمی-پژوهشی گردشگری و توسعه، ۷(۴): ۱۷۵-۲۰۴.
۱۰. قادری، ا.، کاظمیان، غ.، باقری، ف. ۱۳۹۸. ارزیابی اهمیت - عملکرد ابعاد و شاخص‌های مدیریت یکپارچه گردشگری در سواحل استان مازندران. جغرافیا و پایداری محیط، ۳۱(۲): ۴۵-۶۵.
۱۱. لطفی، ح.، منفرد، ه.، نصری، ف.، امیری، ب. ۱۳۹۵. نقش مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی ICZM در ارتقای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۷(۱): ۱۷-۳۲.
۱۲. لطفی، ح.، منفرد، ه.، نصری، ف.، امیری، ب. ۱۳۹۵. نقش مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی ICZM در ارتقای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۷(۱): ۱۷-۳۲.
۱۳. ناندی، م. ۱۳۹۶. مترجم سیدرضا محمودی شکتایی، سیاست‌های حفاظت از ساحل و مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی. فصلنامه علمی پژوهشی دانش انتظامی مازندران، ۸(۴): ۱۳۹-۱۵۳.

14. Hall, C., Page, S. 2001. *The Geography of Tourism and Recreation*. Routledge,
15. Mach, L., Ponting, J., Brown, J., Savage, J. 2020. Riding waves of intra-seasonal demand in surf tourism: Analysing the nexus of seasonality and 21st century surf forecasting technology. *Annals of Leisure Research*, 23(2): 184-202.
16. Maslach, C., Schaufeli, W., B, Leiter, M. P. 2001. Job burnout. In. S. T. Fiske, D. L. Schacter, & C. Zahn-Waxler (Eds), *Annual Review of Psychology*. 52, 397.
17. Oila, M., K. Mrrtines, L. 2012. Tourism Management in Urban Region: Brazile Vest Urban Region. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(3): 567- 569.
18. Perez-Aranda, J., Gonzalez Robles, E. M., Urbistondo, P. A. 2021. Sport-related physical activity in tourism: an analysis of antecedents of sport based applications use. *Information Technology & Tourism*, 23(1): 97-120.